

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudkyň Michaely Bejčkové a Daniely Zemanové v právní věci žalobce: **P. P.**, zast. JUDr. Milanem Milerem, advokátem se sídlem Na Příkopě 859/22, Praha 1-Nové Město, proti žalovanému: **Ministerstvo dopravy**, se sídlem nábřeží Ludvíka Svobody 1222/12, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 4. 2015, čj. 179/2015-160-SPR/3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. 10. 2016, čj. 1 A 32/2015-27,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Magistrát hlavního města Prahy, odbor dopravně správních činností, rozhodnutím ze dne 31. 7. 2014 uznal žalobce vinným ze spáchání přestupků podle § 125c odst. 1 písm. k) a § 125c odst. 1 písm. a) bodu 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu). Těchto přestupků se žalobce dopustil tím, že dne 5. 6. 2014 v provozu na pozemních komunikacích řídil motorové vozidlo, na němž v rozporu s jiným právním předpisem byla umístěna tabulka státní poznávací značky a dále neměl při řízení u sebe osvědčení o registraci vozidla a doklad prokazující pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla podle zvláštního předpisu. Žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví změnil rozhodnutí správního orgánu I. stupně tak, že odstranil písařskou chybu v části vymezující skutkovou podstatu přestupku (*nikoli „byla“; ale „nebyla“ umístěna tabulka státní poznávací značky*) a ve zbytku rozhodnutí potvrdil.

[2] Žalobce nebyl úspěšný ani v řízení o žalobě před městským soudem; městský soud žalobu zamítl rozsudkem označeným v záhlaví. Žalobce byl k ústnímu jednání řádně předvolán, předvolání mu bylo doručeno s dostatečným předstihem, umožňujícím žalobci připravit či zajistit svou obhajobu. Svou případnou neúčast při ústním jednání mohl žalobce předem písemně omluvit. Pokud žalobci zabránil nenadálý důvod, nastalý v den konání jednání, aby se jednání účastnil, mohl se žalobce omluvit i telefonicky. Jestliže telefonická omluva nebyla možná, žalobce mohl omluvit svou neúčast i dodatečně, následující den, kdy se podle svého vyjádření dostavil ke správnímu orgánu I. stupně. Bylo však nutné, aby důvod omluvy uvedl a doložil. Teprve za splnění těchto podmínek by žalovaný mohl vyhovět podanému odvolání z důvodu porušení práva žalobce na spravedlivý proces. Žádná omluva, která by mohla být hodnocena jako náležitá, však předložena nebyla. Soud proto konstatoval, že podmínky pro konání ústního jednání v nepřítomnosti žalobce podle § 74 odst. 1 zákona o přestupcích byly splněny. Právo žalobce na projednání věci v jeho přítomnosti a na vyjádření ke všem prováděným důkazům nebylo postupem správního orgánu dotčeno; zůstalo nenaplněno žalobcovým jednáním, což nemůže vést k navrhovanému zrušení napadeného rozhodnutí.

II. Stručné shrnutí argumentů v kasační stížnosti

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) se závěry městského soudu nesouhlasil a podal proti jeho rozsudku kasační stížnost podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. z důvodu nesprávného posouzení právní otázky. Ve skutečnosti však stěžovatel napadá rozsudek městského soudu z důvodu podle písm. b), tj. z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytykanou vadu měl soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit.

[4] Stěžovatel v kasační stížnosti uvedl, že se na druhý den po jednání dostavil do sídla správního orgánu, kde se pokusil svoji neúčast na nařízeném jednání dodatečně omluvit, nicméně úředník správního orgánu stěžovatele odbyl s tím, že správní orgán ve věci již rozhodl, a o návštěvě nese-psal žádný úřední záznam, ve kterém by mohl stěžovatel svoji neúčast na jednání omluvit. Stěžovatel proto namítá, že mu úředník správního orgánu neumožnil neúčast řádně omluvit a poskytl mu nesprávné právní poučení o možnosti dodatečné omluvy. Tím porušil jeho právo na spravedlivý proces. Pokud by se tak nestalo, mohl stěžovatel předložit správnímu orgánu řádné argumenty, kterými by vysvětlil projednávaný přestupek.

[5] Stěžovatel dodal, že judikatura, na kterou městský soud v napadeném rozsudku odkazoval, se na jeho případ nevztahuje, neboť stěžovatel se do sídla správního orgánu dostavil, avšak nebyl řádně poučen, jak ve věci v takovémto případě postupovat.

[6] Z těchto důvodů stěžovatel navrhuje, aby NSS rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[7] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Důvodnost kasační stížnosti posoudil NSS v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; neshledal přitom vadu, kterou by byl povinen se zabývat i bez návrhu (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[9] Jedinou kasační námitkou je tvrzení, že stěžovatel se v důsledku postupu správního orgánu nemohl dodatečně řádně omluvit z nařízeného jednání, což mělo vliv na to, že správní orgán ve věci vydal rozhodnutí o přestupku v jeho nepřítomnosti. Právě proti tomuto rozhodnutí stěžovatel následně brojil odvoláním a žalobou.

pokračování

[10] Úkolem NSS v této věci je posoudit, zda správní orgán postupoval v souladu se správním řádem, pokud projednal přestupky stěžovatele bez jeho přítomnosti a zda jeho postup ovlivnil zákonnost následně vydaného rozhodnutí, resp. zda tyto otázky posoudil správně a přezkoumatelným způsobem městský soud. Naopak úkolem NSS není hodnotit, zda se stěžovatel přestupků dopustil, či nikoliv.

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Podle § 74 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, *o přestupku koná správní orgán v prvním stupni ústní jednání. V nepřítomnosti obviněného z přestupku lze věc projednat jen tehdy, jestliže odmítne, ač byl řádně předvolán, se k projednání dostavit nebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu.*

[13] Obsah předložených spisů potvrzuje, že správní orgán I. stupně vydal dne 25. 6. 2014 oznámení o zahájení řízení o přestupku a současně předvolal stěžovatele k ústnímu jednání, které nařídil na den 31. 7. 2014, 10:00 hod. Mezi stranami není sporu o to, že stěžovatel obdržel předvolání v dostatečném předstihu před jednáním, ani že se stěžovatel v uvedený den na jednání nedostavil. Naopak mezi stranami je sporné, zda stěžovatel svou neúčast na jednání řádně omluvil, resp. zda mu to správní orgán umožnil.

[14] Z předvolání k jednání ze dne 25. 6. 2014 jasně vyplývá, že stěžovatel byl poučen o povinnosti dostavit se včas na určené místo, a o povinnosti bezodkladné omluvy s uvedením důvodu v případě, že by tak nemohl učinit. Správní orgán dále stěžovatele podrobně poučil o tom, jakou formou se lze omluvit (§ 37 odst. 4 správního řádu) i o právu žalovaného omluvu neakceptovat, pokud se stěžovatel neomluví prokazatelným způsobem. V předvolání k jednání nechybí ani poučení o následcích nedostavení se bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu (str. 2 a 3 předvolání).

[15] Z protokolu o jednání ze dne 31. 7. 2014 vyplývá, že správní orgán v předem známý den zahájil ústní jednání a zjistil, že stěžovatel není přítomen. Proto se pro účely dalšího postupu v řízení zabýval nepřítomností stěžovatele. Ověřil, že předvolání bylo stěžovateli řádně a s dostatečným předstihem doručeno. Protože se stěžovatel k nařízenému jednání „bez jakékoliv řádné a včasné omluvy nedostavil, nezbylo správnímu orgánu jinak než projednat přestupek i bez přítomnosti obviněného z přestupku, který projevil svoji vůli směřující k tomu, aby přestupek byl projednán i bez jeho přítomnosti“. Správní orgán I. stupně proto vydal rozhodnutí o přestupcích, v daném případě v neprospěch stěžovatele.

[16] Městský soud s odkazem na ustálenou judikaturu NSS posuzoval tvrzení stěžovatele, že se den po jednání dostavil ke správnímu orgánu I. stupně a svou neúčast na jednání předchozí den chtěl omluvit z důvodu náhlé zdravotní indispozice. Městský soud nevyloučil, že náhlá zdravotní indispozice by mohla být důležitým důvodem omlouvajícím jeho nepřítomnost na jednání. Stěžovatel ovšem v žalobě (a ostatně ani v kasační stížnosti - *pozn. NSS*) tuto svou zdravotní indispozici nijak blíže nespecifikuje, a už vůbec nedokládá.

[17] S tímto závěrem městského soudu se ztotožňuje i NSS. Pokud se stěžovatel domnívá, že k tomu, aby mohla mít jeho údajná dodatečná omluva z jednání účinky, které zamýšlel - tj. nařízení nového jednání a projednání jeho věci – postačí, pokud správnímu orgánu pouze sdělí, že se nemohl dostavit, jsou jeho domněnky liché. Stěžovatel byl povinen své důvody pro omluvu nejen tvrdit, ale především řádně doložit (např. lékařským potvrzením o vyšetření), a to bez ohledu na to, že se kvůli trvání důvodu omluvy (překážky v účasti jednání) mohl fakticky omluvit až následující den po jednání; kvalifikované podmínky omluvy platí pro všechny případy. O povinnosti doložit důvod omluvy byl stěžovatel předem poučen, tuto povinnost však nesplnil. Nyní se své nedbalé jednání snaží zhojit námitkou nedostatečného poučení ze strany správního orgánu I. stupně o možnosti *dodatečné* omluvy. S těmito námitkami však nemůže uspět. Pokud by totiž soud jeho námitky uznal, správní orgány by v mnoha

případech nemohly z důvodu nepřítomnosti obviněného z přestupku na jednání – zejména opakovaně – vést řízení o přestupku nebo jej meritorně ukončit, protože by zde pořád panovala nejistota v tom, zda se obviněný z přestupku tímto způsobem třeba opět dodatečně neomluví. Smyslem řádné a bezodkladné omluvy je však účinek právě opačný.

[18] Ústní projednání přestupku před správním orgánem I. stupně za účasti řádně předvolaného obviněného má vést ke spolehlivému zjištění skutkového stavu věci a prokázání viny či nevin. Účast obviněného na ústním jednání o přestupku je jeho důležitým právem (které je součástí obecněji pojatého práva na spravedlivý proces); proto i správní orgán vyžaduje přítomnost obviněného a předvolává jej podle § 59 správního řádu. Na druhou stranu poskytuje § 74 odst. 1 zákona o přestupcích možnost projednat přestupek za tam vymezených podmínek i v nepřítomnosti obviněného. Jestliže se tedy řádně předvolaný obviněný nedostaví k ústnímu jednání, aniž se náležitě (tedy i bezodkladně) omluví s uvedením důležitého důvodu, pro který se nemohl dostavit, nelze správnímu orgánu vyčítat, že na osobní účasti obviněného netrval, věc projednal a rozhodl na základě podkladů obsažených ve správním spise, shledával-li je (a to je podstatné) dostatečnými pro zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (viz rozsudek NSS ze dne 26. 5. 2011, čj. 2 As 36/2010-58).

[19] NSS dále nesouhlasí ani s námitkou, že městský soud odkázal na nepřijatelnou judikaturu; je tomu právě naopak. Městský soud citoval ustálenou judikaturu k otázce dodatečné omluvy z jednání o přestupku. NSS především v rozsudku ze dne 12. 3. 2009, čj. 7 As 9/2009-66 (z něhož vychází i městským soudem rovněž citovaný rozsudek ze dne 12. 5. 2011, čj. 9 As 76/2010-76) konstatoval, že *ustanovení § 74 odst. 1 zákona o přestupcích hovoří o „náležité omluvě“ a ustanovení § 59 zákona č. 500/2004 Sb. o „bezodkladné omluvě správnímu orgánu s uvedením důvodů“.* *Z těchto ustanovení proto nelze dovodit, že se účastník řízení musí vždy omluvit předem, a to ještě před očekávanou událostí. To vždy závisí na okolnostech, za nichž došlo k pracovní neschopnosti. Obecně proto náležitou omluvou či bezodkladnou omluvou správnímu orgánu může být i omluva učiněná s určitým odstupem času po události, která měla nastat, jež podle konkrétních okolností splňuje znaky náležité či bezodkladné omluvy správnímu orgánu.*

[20] Důvodem projednání přestupků v nepřítomnosti stěžovatele bylo, že se stěžovatel nedostavil k jednání bez omluvy navzdory řádnému poučení a správní orgán I. stupně neměl a ani nemohl mít vědomost o tom, z jakých důvodů. Z dosud uvedeného však vyplývá, že to nelze vytýkat správnímu orgánu I. stupně. Není proto pravda, že správní orgán I. stupně neposkytl stěžovateli řádné poučení o možnosti omluvy z jednání či že mu dokonce v řádné omluvě zabránil.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů zamítl kasační stížnost podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s.

[22] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. prosince 2016

Zdeněk Kühn
předseda senátu